

CH 9

- Učivo z minulého zadání si můžete zopakovat na:
alkeny a alkyny: <https://www.skolasnadhledem.cz/game/1856>
aromatické uhlovodíky: <https://www.skolasnadhledem.cz/game/1857>
- Nalepte si do sešitu oba pracovní listy, které jsme probírali na online hodině.
- Napište si další učivo:

Deriváty uhlovodíků

- přečíst v oranžové učebnici na str. 46

- organické sloučeniny, ve kterých jsou atomy vodíku nahrazeny atomy jiných prvků nebo jejich skupinami

deriváty uhlovodíků:

- halogenderiváty
- dusíkaté deriváty
- kyslíkaté deriváty

Stavba molekul derivátů uhlovodíků

- skládají se ze dvou různých částí – **uhlovodíkový zbytek** a **charakteristická skupina**

- **uhlovodíkový zbytek** – část molekuly uhlovodíku, která zůstane po odtržení jednoho atomu vodíku

- název uhlovodíkového zbytku vytvoříme odtržením zakončení z názvu uhlovodíku a nahrazením zakončení – yl

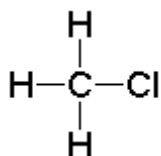
Např. methan → odtržením jednoho H → vzniká methyl **CH₃-**

- **charakteristická skupina** je atom nebo skupina atomů, které nahrazují atomy vodíku v molekule uhlovodíku

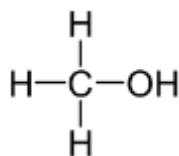
- charakteristická skupina určuje vlastnosti derivátů

V čem se shodují a čím se liší následující deriváty uhlovodíků?

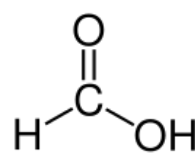
chlormethan

methanol

kyselina methanová

Odvození uhlovodíkových zbytků

Počet uhlíků	Název alkanu	Odtrhneme zakončení -an	Připojíme zakončení -yl
1	methan	meth-	methyl
2	ethan	eth-	ethyl
3	propan	prop-	propyl
4	butan	but-	butyl
5	pentan	pent-	pentyl

- u ethenu a benzenu se název uhlovodíkových zbytků netvoří, nutné zapamatovat!

uhlovodík	Vzorec uhlovodíku	Uhlovodíkový zbytek	Vzorec uhlovodíkového zbytku
ethen	$\text{CH}_2=\text{CH}_2$	vinyl	$\text{CH}_2=\text{CH}-$
benzen	C_6H_6	fenyl	C_6H_5-

Následující tabulku přepište do sešitu a doplňte:

uhlovodík	Vzorec uhlovodíku	Název uhlovodíkového zbytku	Vzorec uhlovodíkového zbytku
			CH_3-
	CH_3-CH_3		
			$\text{CH}_3-\text{CH}_2-\text{CH}_2-$
hexan			
	$\text{CH}_2=\text{CH}_2$		